

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE LINGVISTICĂ
„IORGU IORDAN – ALEXANDRU ROSETTI”

DOOM

DICTIONARUL
ORTOGRAFIC,
ORTOEPIC
și MORFOLOGIC
al LIMBII ROMÂNE

EDIȚIA
a III-a

UE

UNIVERS ENCICLOPEDIC

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE LINGVISTICĂ
„IORGU IORDAN – ALEXANDRU ROSETTI”

DOOM

DICȚIONARUL
ORTOGRAFIC,
ORTOEPIC
și MORFOLOGIC
al LIMBII ROMÂNE

Ediția a III-a revăzută și adăugită
Coordonatoare: Ioana Vintilă-Rădulescu

UNIVERS
ENCICLOPEDIC
GOLD

București, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2021

SUMAR

NOTĂ ASUPRA PREZENTEI EDIȚII	9
I. Ce e nou în DOOM ³	10
1. Introducerea de articole	11
2. Modificări normative	12
2.1. Tratatamentul variantelor	13
2.1.1. Reducerea variantelor	13
2.1.2. Schimbarea ordinii unor variante	15
2.1.3. Adăugarea unor variante	15
2.2. Modificarea altor norme	15
2.3. Completarea unor paradigme	16
2.4. Alte modificări	16
3. Intervenții care nu afectează norma	17
4. Îmbunătățirea organizării informației	18
5. Îmbunătățirea corelațiilor	19
II. Ce s-a păstrat din DOOM ²	20
III. Elaborarea DOOM ³	21
Cuvânt-înainte la ediția a II-a	23
Glosar de termeni lingvistici	25
Abrevieri	31
Sigle	33
Semne și convenții grafice	35
Semne pentru indicarea pronunțării	37
Principii generale	38
STUDIU INTRODUCȚIV. PRINCIPALELE NORME ORTOGRAFICE, ORTOEPICE ȘI MORFOLOGICE ALE LIMBII ROMÂNE	39
1. Semnele grafice	41
1.1. Literele	41
1.1.1. Alfabetul limbii române	41
1.1.2. Valorile literelor și ale combinațiilor de litere	43
1.1.3. Elementele diacritice	51

1.2. Semnele ortografice.	
Generalități	54
1.2.1. Apostroful	56
1.2.2. Bara oblică	58
1.2.3. Blancul	59
1.2.4. Cratima	61
1.2.5. Linia de pauză	69
1.2.6. Punctul	71
1.2.7. Alte semne de punctuație cu rol ortografic	76
1.2.7.1. Semnul exclamării	77
1.2.7.2. Virgula	78
1.3. Conversia unor sisteme de scriere	79
1.3.1. Transcrierea	79
1.3.2. Transliterarea	79
1.3.3. Transliterarea caracterelor chirilice moderne în caractere latine	80
1.3.3.1. Redarea în română a cuvintelor și a numelor din limba rusă	81
1.3.3.2. Transliterarea caracterelor limbii bulgare	82
1.3.3.3. Redarea în română a literelor specifice limbii sârbe	83
1.3.4. Transliterarea caracterelor arabe în caractere latine	83
1.3.5. Transpunerea semnelor chineze în alfabetul latin	84
1.3.6. Transliterarea caracterelor ebraice în caractere latine	84
1.3.7. Conversia caracterelor grecești în caractere latine	84
1.3.8. Transpunerea semnelor japoneze în alfabetul latin	85
2. Reguli de scriere și de pronunțare literară	85
2.1. (Grupuri de litere cu) consoane	86
2.2. Vocale și semivocale	91
2.3. Litere duble	103
2.3.1. Consoane duble	104
2.3.2. Vocale duble	106
2.4. Accentul	108
2.4.1. Accentul fonetic	108
2.4.2. Accentul grafic	110
2.4.3. Accentul în lanțul vorbirii	111
2.5. Scrierea și pronunțarea numelor proprii străine	111
3. Scrierea cu literă mare sau mică	112
3.1. Scrierea cu literă mare	114
3.2. Scrierea cu literă mică	121
4. Scrierea compuselor, a derivatelor, a grupurilor de cuvinte și a locuțiunilor	125
4.1. Scrierea cuvintelor compuse	126
4.1.1. Adjective	126

4.1.2. Adverbe	128
4.1.3. Conjunții	130
4.1.4. Interjecții	131
4.1.5. Numerele	132
4.1.6. Prepoziții	133
4.1.7. Pronume și adjective pronominale	133
4.1.8. Substantive	134
4.1.8.1. Comune	134
4.1.8.2. Proprii	138
4.1.9. Verbe	141
4.2. Scrierea derivatelor	141
4.2.1. (Formații cu) prefixe/prefixoide	142
4.2.2. (Formații cu) sufixe/sufixoide	144
4.3. Scrierea grupurilor de cuvinte	144
4.4. Scrierea locuțiunilor	146
5. Despărțirea la capăt de rând	148
5.1. Despărțirea în interiorul cuvintelor	149
5.1.1. Despărțirea după pronunțare	151
5.1.1.1. Consoane	153
5.1.1.2. Vocale	159
5.1.2. Despărțirea după structură	161
5.1.3. Raporturile dintre cele două modalități de despărțire	163
5.1.4. Despărțiri interzise/nerecomandabile	165
5.1.5. Despărțirea cuvintelor scrise cu semne ortografice	165
5.2. Despărțirea expresiilor și a grupurilor de cuvinte	166
6. Câteva observații și recomandări	166
6.1. Adjectivul	166
6.2. Adverbul	167
6.3. Articolul	168
6.4. Conjunția	169
6.5. Numeralul	170
6.6. Prepoziția	170
6.7. Pronumele	171
6.8. Substantivul	172
6.9. Verbul	174
6.10. Alte recomandări	175
ÎNDRUMĂRI PENTRU CONSULTAREA DICȚIONARULUI	177
1. Lista de cuvinte	177
1.1. Ce cuprinde DOOM ³	177
1.1.1. Substantivele proprii	178

1.1.2. Substantivele provenite din abrevieri	179
1.2. Forma cuvântului-titlu	179
1.3. Marcarea unor cuvinte-titlu	180
1.4. Ce nu cuprinde DOOM ³	180
1.5. Organizarea informației	181
2. Ordonarea alfabetică	182
3. Indicarea accentului	183
4. Variantele	183
4.1. Variantele simple	183
4.2. Grupurile de variante	185
4.3. Statutul variantelor	185
5. Informații lexicale	186
5.1. Contextul	186
5.2. Registrul/uzul	186
5.3. Sensul/domeniul	187
5.4. Cuvintele străine	188
6. Indicații privind forma	190
6.1. Citirea/pronunțarea	190
6.2. Despărțirea la capăt de rând	192
7. Informații morfologice	194
7.1. Adjectivele și locuțiunile adjectivale	195
7.2. Adverbele și locuțiunile adverbiale	197
7.3. Articolul și mărcile omonime cu el	198
7.4. Conjunțiile și locuțiunile conjuncționale	199
7.5. Interjecțiile și locuțiunile interjecționale	200
7.6. Numeralesle	200
7.7. Prepozițiile și locuțiunile prepoziționale	201
7.8. Pronumele, adjectivele pronominale și locuțiunile pronominale	201
7.9. Substantivele și locuțiunile substantivale	202
7.10. Verbele și locuțiunile verbale	204
8. Grupurile de cuvinte	207
9. Locuțiunile	208
10. Informații sintactice	209
11. Exemplele	209
12. Abrevierile	209
13. Trimiterile	210
DICȚIONARUL	213
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ	1141
ANEXE	1148